

Enheten för lärande från olyckor (RO-LO)
Joakim Ekberg
010-240 5319
joakim.ekberg@msb.se

Föreskrifter om undersökningsrapport efter kommunal räddningsinsats – överväganden

Undersökningsrapportens innehåll (2–4 §§)

2 § – syfte med undersökningsrapporten

Det framgår av lagtexten vad en undersökningsrapport ska göra, men inte *varför*. Skrivningen, som i princip är hämtad från propositionen, är en viktig bakgrund dels till vilken typ av bedömningar som ska göras i olika grundläggande uppgifter enligt 3 §, dels till kommunens bedömning av om ytterligare undersökning enligt 4 § är nödvändig.

3 § – rollfördelning mellan föreskriftstext och uppgiftsförteckning

Det är tekniskt orimligt att specificera alla grundläggande uppgifter med struktur, svarsalternativ, villkor, definitioner och kommentarer i föreskriftstexten. Å andra sidan har det bedömts olämpligt ur juridisk synvinkel att föreskrifterna inte alls sätter upp några ramar för vilka typer av uppgifter som ska ingå. Därför har en medelväg valts, där uppgifterna sammanfattas i bilaga 1 men där mer detaljerad information återfinns i ett särskilt Exceldokument som beslutas i särskild ordning av MSB.

3 § – terminologi: "grundläggande uppgifter" vs. "grundläggande undersökningsrapport" vs. "händelserapport"

I lagtexten används endast ordet "undersökningsrapport". Förarbetena skiljer mellan "händelserapport" och "särskild olycksutredning". Begreppet "händelserapport" är dock inarbetat i MSB:s och kommunernas verksamhet, och omfattar där även uppgifter för lokalt bruk, som alltså inte ingår i undersökningsrapporten enligt LSO 3:10. Vilka grundläggande uppgifter ur händelserapporten som ska ses som en del av undersökningsrapporten framgår dels av bilaga 1 och dels av uppgiftsförteckningen, och dessa uppgifter kallas fortsatt bara "de grundläggande uppgifter som anges i bilaga 1", eller förkortat "de grundläggande uppgifterna". Alternativet att införa det nya begreppet "grundläggande undersökningsrapport" för dem har övervägts, men det är inte ett inarbetat begrepp och kan vara missvisande då uppgifterna bara utgör en *del* av undersökningsrapporten.

Särskilda uppgifter kring dödsbränder, dvs. den s.k. dödsbrandsrapporten, är också "grundläggande uppgifter" som i förekommande fall ingår i undersökningsrapporten. Även om dödsbrandsrapporten inte särskilt nämns i förarbetena, är referensgruppen enig om att även dessa uppgifter måste anses ingå i föreskriftsmandatet. Detsamma gäller eventuella kommande insamlingar av samma slag, till exempel avseende personer

omkomna till följd av drunkning eller felaktig förbränning (dessa skulle dock kräva en föreskriftsändring med ny lydelse av bilaga 1).

På sikt kan även uppgifterna ur dödsbrandsrapporten komma att inlemmas i händelserapporten och då hanteras i samma system. Att redan nu räkna dem som en formell del av händelserapporten, trots att de skickas in i ett annat spår, har diskuterats, men lösningen med att undvika ordet ”händelserapport” i föreskriftstexten har ansetts tydligare.

3 § – begrepp och definitioner i händelserapporten

Arbetsgruppen anser att det är underförstått att händelserapportens begrepp ska tolkas utifrån de definitioner som anges i uppgiftsförteckningen. Arbetsgruppen har diskuterat möjligheten att i allmänna råd rekommendera att den som skriver en händelserapport bör ha omedelbar tillgång till definitionerna i sitt gränssnitt, men kommit fram till att det är en för detaljerad nivå för detta dokument. MSB gör i stället detta förtydligande i uppgiftsförteckningen.

3 § – lokala anpassningar av händelserapporten

Vissa kommuner har behov av lokala anpassningar av händelserapporten. Arbetsgruppen anser dock att det är av yttersta vikt att kommuner inte inför dessa på ett sådant sätt att de påverkar kvaliteten på de uppgifter som ska skickas in till MSB. Detta har därför tagits med i föreskriftstexten.

4 § – terminologi: ”särskild olycksutredningsrapport” vs. ”särskild olycksutredning” vs. ”fördjupad undersökningsrapport” vs. ”utökad olycksundersökning” vs. ”undersökningsrapport nivå 2” vs. ”dokumentation av ytterligare undersökning”

I förarbetena används begreppet ”särskild olycksutredning”, men det är bara ett av många begrepp för denna typ av undersökning. Det är viktigt att notera att föreskriftsmandatet inte gäller själva undersöknings- eller olycksutredningsverksamheten, utan enbart den färdiga rapporten. Det ligger därför nära till hands att kalla denna ”särskild olycksutredningsrapport”, men det kan skapa förvirring att en rapport utgör en del av en annan rapport, varför arbetsgruppen valt att undvika detta begrepp och i stället landat i ”dokumentation av ytterligare undersökning”. Därmed kommer föreskriftstexten också närmare lagtexten, som använder begreppet ”undersökning” snarare än ”olycksutredning”.

4 § – innehåll i dokumentation av ytterligare undersökning

Det har föreslagits att innehållet kunde framgå av allmänna råd. Arbetsgruppens bedömning är dock att detta innehåll är av sådant övergripande och oföränderligt slag att det passar bra i föreskriftstexten. Innehållet har lyfts ut till en bilaga för att bli konsekvent med lösningen i 3 §.

Vissa representanter i referensgruppen har önskat tydliga rekommendationer vad gäller rapportens struktur, men för andra är det viktigt att skrivningarna inte blir för styrande. Bilagan tar därför bara upp sådant innehåll som kan anses odiskutabelt att alltid ha med. Om MSB senare meddelar mer detaljerade rekommendationer (t.ex. förslag på underrubriker) kommer det att ske på annat sätt, t.ex. i en vägledning.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

4 § – för vilka händelser ytterligare undersökning ska genomföras

En fråga för räddningstjänstutredningen var om MSB skulle få föreskriftsrätt angående vilka typer av händelser som kräver ytterligare undersökning för att komplettera de grundläggande uppgifterna. Utredningens bedömning var att detta avgörande även fortsatt bör lämnas helt till kommunerna, och någon sådan föreskriftsrätt har därefter inte tagits upp i proposition eller lagtext.

I referensgruppen har någon typ av ledning kring detta ändå efterfrågats. Arbetsgruppen har därför övervägt om några rekommendationer ska tas upp i allmänna råd, som en rekommenderad tolkning av ”skälig omfattning” i LSO 3:10. Särskilt med bakgrund i utredningens utslag har detta dock valts bort. Det är möjligt att MSB senare kommer med rekommendationer på annat, mindre juridiskt vägande sätt.

Hur och när undersökningsrapporten ska skickas till MSB (5–6 §§)

5 § – tidsfrist för uppgifter ur händelserapport och dödsbrandsrapport

Arbetsgruppen har gjort bedömningen att det ingår i mandatet att också föreskriva en tidsfrist, då det annars blir omöjligt att avgöra om kommuner levt upp till föreskrifterna eller inte. Referensgruppen har också bifallit detta.

Arbetsgruppen har valt att föreslå två månader som tidsfrist för de grundläggande uppgifterna (ur händelserapporten och dödsbrandsrapporten) enligt 3 §, men att också kräva att rapporter för slutet av året skickas in senast den 31 januari, vilket påskyndar MSB:s statistikpublicering, till gagn för samhället i stort men inte minst för kommunernas eget arbete med handlingsprogram. I nästan alla fall är det möjligt att hålla en månad men medlemmar av referensgruppen har lyft fram att det finns undantag från detta, i synnerhet gällande större insatser kring semestertider. En synpunkt från SKR är också att skrivningen inte får medföra ett ökat resursbehov i kommunerna.

Skrivning av typen ”snarast, dock senast” har diskuterats, liksom att använda allmänna råd för att rekommendera en maxgräns i normalfallet, men arbetsgruppen har valt att endast ta med den skarpa gränsen som har betydelse för myndighetens statistikproduktion. Alla kommuner har, med tanke på den egna uppföljningen, ändå högre ambitioner.

Tidsfristen på två månader (dock senast 31 januari) kommer att gälla även dödsbrandsrapporter. Det innebär att kommuner inte i allmänhet kan vänta in obduktionsprotokoll innan dödsbrandsrapporten skickas till MSB. Dödsbrandsrapporten innehåller dock inga uppgifter som obduktionsprotokollet behövs till – den typen av bedömningar gör MSB i ett senare skede. Ytterligare undersökning av dödsbränder är ett annat spår och där är det fortfarande möjligt att avvakta tills obduktionsprotokoll finns tillgängligt.

5 § – när grundläggande uppgifter ska uppdateras

Ett mål för MSB:s statistikproduktion är att alltid utgå från de mest uppdaterade uppgifterna. Därför bör grundläggande uppgifter i händelserapport och dödsbrandsrapport uppdateras så fort ny information kommer till kommunens kännedom. Det kan

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

dock vara svårt att definiera ”kännedom” (hur verifierad ska informationen vara?) och avgöra vem i kommunen som ansvarar för att uppdatera – i synnerhet om uppgifter dyker upp flera år i efterhand. En absolut miniminivå är dock att om kommunen själv genomfört ytterligare undersökning enligt 4 § så måste de grundläggande uppgifterna i undersökningsrapporten uppdateras med information som framkommit under denna. Det är därför den miniminivån som arbetsgruppen valt att ta med i föreskriftstexten.

5 § – ansvar för att skicka in grundläggande uppgifter

Arbetsgruppen har diskuterat en skrivning om vilken kommun som ansvarar för att skicka in undersökningsrapporten, i de fall flera kommuner på olika sätt varit intressenter i händelsen eller insatsen. Bedömningen är dock att detta utgår från kommunernas ansvar för räddningstjänst enligt LSO, och deras samverkansmöjligheter enligt kommunallagen, och tolkas därför inte i föreskriftstexten. Praktiska rekommendationer kommer i det särskilda specifikationsdokumentet.

6 § – tidsfrist för dokumentation av ytterligare undersökning

Det är naturligt och konsekvent att ha en tidsfrist även för dokumentationen av ytterligare undersökning enligt 4 §, och då välja samma tid om två månader (något argument för specialfallet 31 januari finns inte här). I detta fall måste dock fristen börja löpa när dokumentationen har färdigställts, inte när insatsen avslutats. Kommunen får tolka ”färdigställts” utifrån gällande lagstiftning avseende allmänna handlingar.